

Použití soutěžních pravidel v zemědělském sektoru z perspektivy Komise – nejnovější vývoj v oblasti kolektivního vyjednávání o cenách

Obecný rámec (i)

1. Soutěžní pravidla se použijí v zemědělském sektoru
2. Čl. 42 SFEU: soutěžní pravidla se použijí pouze v rozsahu, který vymeze Evropský parlament a Rada
3. Zohlednění cílů zemědělské politiky (čl. 39 STFEU)

Obecný rámec (ii)

1. "primární" sekundární předpis je Nařízení 1234/2007 (jednotné nařízení o společné organizaci trhů) – kompetence DG AGRI
- "agri" soutěžní právo
2. úprava soutěžních pravidel v čl. 175 a 176
3. obecná soutěžní pravidla DG COMP lze rovněž použít

Agri soutěžní právo

Čl. 175 upravuje tři agri specifické výjimky ze soutěžních pravidel

- dohody mezi zemědělci, které tvoří nedílnou součást vnitrostátní organizace trhu – obsoletní (téměř veškeré zemědělské trhy nyní zahrnuté ve společné organizaci trhu)
- dohody jsou nezbytné pro dosažení cílů stanovených v článku 39 SFEU – obsoletní

Agri soutěžní právo

Podle judikatury Soudů EU jsou tyto cíle:

- komplexní, do určité míry protichůdné
 - zajistit produktivitu sektoru, zajistit dodávky za rozumné ceny
 - X
 - zajistit odpovídající životní úroveň zemědělců
- nutnost jejich vzájemného vyvážení, možnost krátkodobého upřednostňování jednoho z cílů
- ale zemědělství není sektor, kde by neplatila žádná soutěžní pravidla!!

Agri soutěžní právo

Třetí výjimka:

- zahrnuje spolupráci zemědělců na technické úrovni (žádné hard-core kartely)
- produkce, společný prodej, využívání společných zařízení ke skladování
- dohody o cenách výslovně vyloučeny
- v podstatě shoda s obecnými soutěžními pravidly pro ostatní odvětví
- nezohledňuje specifika ZS

Agri soutěžní právo

Charakteristika zemědělského sektoru (I):

- čím níže k primární prvovýrobě, tím více je sektor atomizovaný a fragmentovaný
- => tisíce/statisíce zemědělců
- => několik desítek obchodních řetězců

Agri soutěžní právo

Charakteristika zemědělského sektoru (II):

- mění se spotřebitelské návyky
- větší rozsah zpracování --- více článků v potravinovém řetězci --- nižší transparentnost
- zvýšení ceny není většinou přenášeno dolů na zemědělce (margin se ztrácí v řetězci)

Řešení (i)

Regulace na retailu??

- regulace obchodních praktik vůči dodavatelům (zemědělcům) - fair-play
- není právní úprava na EU úrovni
- seberegulace (obavy z plošné EU regulace?) viz <http://www.supplychaininitiative.eu/>
- právní úpravy některých členských států

Řešení (ii)

Zvýšení transparentnosti

- francouzský pokus – státem iniciovaný kartel?
- Mediateur
 - => jmenovaný ministrem
 - => analýza trhu
 - => "doporučení" pro zvýšení cen
 - => "dobrovolný závazek" celého řetězce přenést cenové zvýšení k "potřebnému" článku (prvovýroba)

Řešení (iii)

Regulace prvovýroby

- zvýšení vyjednávací síly ("bargaining power") zemědělců

Řešení (iii)

Regulace prvovýroby

- "**stávající**" možnosti
 - => ekonomická integrace ("efficiency gains")
 - => obecné blokové výjimky pro horizontální spolupráci (např. pro specializační dohody – možné stanovování cen pro společné výrobky)
- "**nová pozitivní úprava**"

Mléčný balíček

Nařízení EP a Rady č. 261/2012

- doplnění Nařízení č. 1234/2007
- reakce na konkrétní krizi (pád cen) na trzích mléka 2007 – 2009
- nutnost zajištění řádného fungování jednotné organizace trhu
- dosavadní právní úprava neúčinná, nutnost změny

Mléčný balíček

Charakteristika sektoru

- produkt nelze skladovat
- nelze ovlivnit výši produkce
- problém přizpůsobení nabídky poptávce
- problém přenosu cen (marginu) v řetězci
- nízký počet písemných smluv o dodávkách
- cena pro dodavatele se mnohdy určuje až zpětně
- dodavatelé neznají cenu v okamžiku dodávky

Mléčný balíček

Závěr analýz:

==> posílení vyjednávací síly producentů mléka vůči zpracovatelům mléka

Podmínky MB

Podmínky použití MB:

- organizace/sdružení producentů mléka
- uznané postupem podle čl. 122
- vyjednávání o podmínkách smlouvy,
- včetně cenových ujednání
- pro veškerou produkci nebo jejich části
- bez ohledu na vlastnictví produktu

Podmínky MB

Omezení použití MB (i):

- max 3,5% celkové produkce v EU
- max 33% celkové vnitrostátní produkce (alespoň 4 hráči na trhu)
- dotyční zpracovatelé členy pouze jedné organizace producentů ("OP")
- OP informuje příslušný vnitrostátní orgán
- vyjednávání nejde nad rámec podmínek dodávky

Podmínky MB

Omezení použití MB (ii):

- UOHS monitoruje vyjednávací procesy
- v jednotlivých případech
- ochrana hospodářské soutěže
- i když limity nepřekročeny, ale riziko vyloučení soutěže nebo vážné újmy malých a středních zpracovatelů
 - => jednání se musí opakovat
 - => výsledky jednání se ruší

Hodnocení MB

Pozitivní dopady:

- vyšší ceny surového mléka
- zvýšení vyjednávací síly producentů mléka
- nepracuje se s "neurčitými" soutěžními termíny (relevantní trh, růst efektivnosti - "efficiency gains")
 - => zvýšení právní jistoty zemědělců
 - => jednodušší použití MB

Hodnocení MB

Negativní dopady:

- legalizace cenového kartelu
- ztráta podnětů pro růst efektivnosti, úspory z rozsahu, racionalizaci a modernizaci výroby
- zamýšleno jako jednorázové opatření pro jeden sektor a jednu krizi
- převzetí pro ostatní zemědělské sektory??
- zajištění soutěže mezi OP - rozumné ceny??
- vyšší ceny podnítí odběratele ke změně dodavatele??

Děkuji za pozornost

EC Contacts:

Štěpán Svoboda
stepan.svoboda@ec.europa.eu
